

בדור הישי"ר

שב"ק פרשת ויקרא - זכור
גליון מ"ט

יו"ל ע"י איגוד חבורות הבחורים חסידי קרעטשניף בארה"ק
- פנימי -

בעלוץ ישרים

שמחה לכל העולם כולו

איתא בספר דברת שלמה, וז"ל, שמעתי מורי ז"ל (המגיד ממעזריטש זי"ע בשם הבעש"ט הק), דכאשר ראשי הדור המה בשמחה הוא מעורר שמחה לכל העולם.

השמחה מוסיפה כח למעלה

ובספה"ק גבורות ה' (פרק ס"ד) איתא, בפירוש הפסוק "קול רנה וישועה באהלי צדיקים" דכאשר מרננים הצדיקים באהליהם אזי **מוסיפים הם כח לפמליא של מעלה** עד כי ימין ה' עושה חיל, וזהו "צדיקים ישמחו יעלצו לפני א-לוקים", ר"ל שהצדיקים בכל פעם שהם שמחים זה בו יתברך שמו.

ההשפעה ביותר להקרובים

ואיתא בבית יעקב, דהעולם והיראים ושלמים נוסעים על שמחה שעושה הצדיק, דכאשר הצדיק בשמחה אזי **נמשך מן השמים שפע ברכה והצלחה על כל העולם, וביותר להקרובים אליו בצוותא חדא**, ואע"ג דאינהו לא חזי מזליהו חזי, ונפתחו ארובות השמים להריק עליהם שפע קדושה להאיר עליהם שפע קדושה מדעת עליון.

'בעל שמחה'

וכידוע מספה"ק, פירוש התיבות 'בעל שמחה' שהוא בעל על השמחה וממילא **יש כח בידו לברך ולהשפיע הכל**, ומזה הטעם נוסעים אל הצדיקים אשר דרכם להשפיע על בני"ב כסדר כט"ס.

ואיתא מהרה"ק מלעכאוויטש זי"ע"א, דכי כד חדוותא בי מלכא - מאן מלכי רבנן, **הוא עת רצון לפעול רחמים**.

סגולה לירא"ש

ובספר רמתים צופים איתא, שמשמחת צדיקים אפשר **לזכות ליראת שמים בוודא**.

בודאי הצדיקים ממשיכים

השפעות טובות

בדרך רימוז, ביאר הרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע (שמחת המלכות) את דברי חז"ל (שבת ק"ל ע"א) ליכא כתובה דלא רמו בה תגרא, דהכוונה הוא, ליכא כתובה - דאין שמחה, דלא רמו בה - מלשון מתרומם, תיגרא - מלשון מסחר, **שאין שמחה שאין המסחר מתרומם אז, שע"י השמחה ממשיכים הצדיקים השפעות טובות לבני ישראל**.

מצוה לשמוח

ובספר חסידים איתא, כשתבוא שמחה או טובה לצדיק, **מצוה** לשמוח.

השמחה בשלימות

בספר שהשמחה במעונו, מובא עפ"י המדרש (ב"ר נ"ג) והובא ברש"י (בראשית כ"א) דבאותו היום שנפקדה שרה, הרבה עקרות נפקדו עמה, והרבה חולים נתרפאו בו ביום והרבה שמחה היתה בעולם, דהענין הוא, כי אברהם ושרה היו אבות החסד בעולם, וכאשר נשפע אליהם חסד, **לא היה שמחתם שלימה עד אשר נפקדו כל הכלל בישועה ורחמים, ואז שלמה שמחתם**, וכן הוא בכל צדיק בעידן חדוותא דיליה, שזוכה להשפעת חסד, הריהו ממשיך טוב ושמחה לכל המשתתפים, ובתמצית חסדיו כולם שותים.

ולשמחה מה זו עושה?

'יום שמחה' אצל כל איש ואיש באיזה מצב שהוא, הוא יום גדול ונורא, ואף בימי השמחות אצל הצדיקים היה יום גדול, ונהגו חסידים ואנשי מעשה לפקוד את בית הצדיק ומקום השמחה, להיפקד בדבר ישועה ורחמים.

בעל השמחה הרה"ג ר' משה אשכנזי שליט"א סיפר, עובדא הוי, באחד משמחת צאצאי רבינו הקוה"ט זי"ע"א, כשישב בחדרו סגור, להתכונן בסילודין לקראת מעמד החופה והשמחה, ביקש חד מן חבריא מאנ"ש ז"ל לפקוד את מעון רבינו זי"ע"א, ובראותו כי איש, אזר אומץ ונכנס מעצמו אל הקודש פנימה, לנגד עיניו ראה את רבינו יושב והוגה בספה"ק 'קדושת לוי' פרשת ויצא, ובהרגיש רבינו את ההלך בחדרו, היסב את פניו לראות מי הוא זה ואיזה הוא, ויהי כראותו, קרא לו בחיבה ואמר לו, ראה את הכתוב בספה"ק זה, וזל"ק:

"**ירא** והנה בשדה והנה שלוש עדרי צאן רובצים עליה וכו' והאבן גדולה על פי הבאר ונאספו שם כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר וכו' ויהי כאשר ראה יעקב את רחל וכו' ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר" (כ"ט ב' י'), נראה לפרש על דרך רמז, שהנה ידוע שהשי"ת משתוקק תמיד להשפיע טובות על עמו ישראל, אך כביכול הסטרא אחרא מעכב נביעות השפע, רק בזמן שישראל מתעוררין בשמחה, אזי זאת השמחה דוחה את החיצונים מלהמניע את השפע מלהשפיע, ואז השי"ת ברוב רחמיו וחסדיו משפיע שפע ברכה על עמו ישראל, וזהו **וירא והנה באר**, הוא נביעות השפע, **בשדה**, וידוע ששדה רומז לחקל תפוחין קדישין (זה"ק ויצא ס"ת קנא ע"ב), שהשי"ת יש לו תענוג גדול להשפיע, והנה שם שלוש עדרי צאן, רמז לשלושה רגלים שבשנה, והאבן גדולה על פי הבאר, רומז להסטר"א שמכונה בשם אבן, כמבואר במאמר חז"ל (קידושין ל' ע"ב) אם אבן הוא נימוח, **על פי הבאר**, שמונע כביכול נביעות השפע מלהשפיע, ונאספו שמה כל העדרים, רומז לכנסת ישראל, שבזמן שלש רגלים מתאספים שמה כל ישראל לחוג את חגיהם והשמחה מתרבה, **וגללו את האבן מעל פי הבאר**, ודוחים את הסטר"א וסייעתא דיליה מלהמניע השפע מלהשפיע, ואז שופע על עמו ישראל טובות וברכות וחסידים, עכ"ל"ק.

וסיים רבינו ברגש, שזה עתה הוא זמן השמחה ואנ"ש וחסידים באים ומתכונשין, ובאו כולם בברית יחד לקחת חבל וחלק בשמחה, נמצא זה עתה אנו בסייעתא דשמיא מסלקים את הסטרא אחרא ע"י השמחה שנתרבה.

בינו נא והתבוננו, שמחה - מה זו עושה, ועדיין יש בידינו לפעול כל זאת, בשבת קודש שבע ברכות, בחצר הקודש.

ומה מאוד נעלה, שזה השבת המשפיע על פורים, אשר בו נבוא ברינה ובשמחה ובצלה מהשפעת השב"ק אשר כל הברכות ממנו נשפעים, ונבער את הסטר"א והשטן מקרבנו, ועי"ז אף ימחה שמו של עמלק מתחת השמים, ונזכה לגאולה השלימה במהרה.

בלב היש"ר

מאמר מאת

הר"ר בערל לנדסמן הי"ו ~ בית שמש

לעשות ולקיים

יחד עטפו ענני הכבוד מכל צד, מן ירד להם מן השמים, מים נבעו להם צור החלמיש, המדבר בכל מרחב הליכתם היה למישור, לימוד התורה היה מפי משה רבינו בעצמו שנצטוו מפי הגבורה לשים לפנייהם הכל כשולחן ערוך, חום המדבר עצר בפני העננים והלילות הוארו על ידי עמוד האש, אם בירושלים הגיע ריח הקטורת עד יריחו, הרי שבמחנה ישראל הורגש ריח קדוש ומקדש זה פי כמה וכמה, באיזו מידה היתה שלות הנפש ומרגוע השכל והדעת בשנים אלו?

אך גם כשנחזיר להבין את המרגוע שהיה בימי בית המקדש השני כמובא במשנה הנ"ל, היאך וכיצד זכו בדרך הטבע למשמע און למרחקים?

ובכן, העולם נטול הרעשים, אלו שאנו רגילים אליהם מיום רדתנו אל עולם שפל זה, עולם שקט זה, היה בחייהם ענין שברגילות, אמנם לא היתה שמועה זו נס, אך העולם כולו היה שקט ורגוע יותר, שקט ורגוע עד אשר ניתן לשמוע את זמרת הלויים ונגינתם ירושלים ועד יריחו, השלוה הברוכה היתה שגרת יומם, אין זה איפוא פלא שזכו הם בדורם לצלילות הדעת ולמנוחת הנפש, ליכולת להתמלאות בריח רוחני בשקידה בתורה ועבודה עדי

וזה מה שכתוב אלה הדברים אשר צוה ה' 'לעשות' אותם, שקאי על איסור מלאכת שבת ומלות בניין המשכן, והנה יש מלות שכל אדם יכול לקיימו, אבל יש מלות שאי אפשר רק לכהן או ללוי וכדו', ואיך אפשר לקיים כל התרי"ג מלות, זה הוא דיוקא ע"י לימוד באופן של 'לעשות' היינו ע"י 'עשיה' שיהא הלימוד בכל כוחות הנפש ביגיעה והתמדה כמו שמקיים המלכה בפועל ממע.

(כ"ק מרן רבינו שליט"א ד"ת ויקהל תשע"ד גליון פ"ד)

בעולמינו הרועש והגועש, העולם הזה בו אין לנו פנאי ומרגוע, לעצור, להניח לנפשינו מנוחת הדעת, להתבונן בעיון מאין באנו ולאן מועדות פנינו ומה בעצם נדרש מאתנו ומדוע, ומה בעצם עלינו לעשות ולפעול, בכדי לעמוד בדרישה זו, ואפילו במעשים ופעולות השייכים לחיי הגשם, אין אנו יודעים ומספיקים, אפילו חלק קטן ממה שלפנינו.

רגילים אנו לראות ולשמוע על רבים מבני תבל, המוזילים מכיסם הון רב עבור מנוחת הגוף והנפש באופנים שונים, כנסיעה למרחקים, נקודות שונות הפזורות על פני כדור העולם, בין הרים ונחלי מים, יערות כפרים ועיירות, לצד צמחים ופרחים, בהם מספרים לנו שלכאורה שוררת שם שלוה ברוכה עלי ארץ, מקומות בהם יוכל מוחו של אדם לנוח מעט ממרוצתו, לקראת ריצותיו להבא, שם יחליף כח ויבא להועיל יותר מן העבר.

האמנם?

כבני עם אמונים ומתחנכים על ברכי העבר, כדאי וראוי לנו להעמיק ולתת לב, בדברי חז"ל הקדושים, מהם אולי נוכל להבין מעט מזעיר, מנוחת הנפש מהי.

המשנה במסכת תמיד, פרק ג' משנה ח' מפרטת את העבודות שנשמעו מדי יום, מבית המקדש שבהר הבית עד ליריחו, המרוחקת עשר פרסאות מירושלים.

בין הדברים שנשמעו, היו קול פתיחת שער הגדול בכל בוקר, קול החליל והצלצל שנגנו בעזרה, קול הלויים בשירתם, כל אלו ועוד נשמעו למרחקים, ולא זו בלבד, אלא שבהמשך משנה זו נלמד שאף ריח פטום הקטורת התפזר והתפשט עד ליריחו המרוחקת. בזמנינו אנו, לא ניתן להבין כלל מציאות כזו, באם נדמיין לעצמינו נגינת קבוצה גדולה של כלי נגינה, יחד עם קולות בני אדם בשירתם, בעזרת מגיירי קול רבים באופן החזק ביותר שביכולתם להשמיע, במקום כלשהו בסביבות הר הבית, האם יגיעו וישמעו קולות שירה ונגינה אלו עד מחוץ לחומות ירושלים העתיקה, אפס, כי אין כדבר הזה.

בלמדנינו משנה זו, עלינו לדייק, שאין המדובר בנס, היות שעשרה ניסים נעשו לאבותינו בבית המקדש כמבואר בפרקי אבות, שם לא פורטו ברשימה שמועות אלו שנשמעו למרחקים. לתוספת חידוד, כדאי לציין שבין כלי הנגינה בבית המקדש לא נמנה התף, זה המכה ונשמע למרחק מה יותר מן השאר, שכן הרמב"ם בפירושו למסכת סוכה מבאר שאין התף מביא שמחה, אלא שאר כלים.

ומה בענין ריח הקטורת, הנפלא שברייחות העולם, האם נוכל לצייר עלי דמיון להריח באפינו ריח רוחני, בישום במעלות רבות מהמוכר לנו כיום, ריח הנודף מעיר הרחוקה פרסאות מספר?, ריח המביא לשלות נפש רוח ונשמה.

כאמור לעיל, לא היו כל אלו בגדר נס, אלא בגדר הטבע אשר ברא א-לוקים, היאך וכיצד יתכן הדבר?.

לאחר התבוננות בפלאות אלו, נעלה בזכרוננו את פרשיות התורה, אלו, שזכינו לקראם בשבתות האחרונות, בענין המשכן והשראת השכינה.

עם ישראל כולו, שכן לדגליו סביבות המשכן, אותם ואת המשכן

הגעתם להיות נביאים ותנאים, דעתם ושכלם היו פתוחים להבין ולהשכיל לשמור ולעשות ולקיים.

לא כן אנו, בדורינו העני, מיוגעים ומיוזעים, אזינינו קולטות רעש ללא הרף, רעש גשמי, מעולם מגושם, רעש המונוע מאתנו בתמידות לשמוע את דבר ה' ברמה, רעש המבלבל את רצונותינו האמיתיים, האם אפשר תקוותינו? האם נמנע להגיע אל דרגת "לעשות"?

שבת היא מנוחת הגוף והנפש, הזמן להרחבת הדעת דקדושה, בנין המשכן הוא השראת השכינה בתוכינו, במעשינו ובלבבינו, בהם נאמר "לעשות אותם" על המשכן נאמר וכן תעשה לדורות, גם לדורינו, זה המך והמטה לנפול, אם כן עלינו לחפש ולתור מהי הדרך ואיזהו האופן, על ידי נזכה לעשות אותם בימינו ובמצבינו, בעידן של בלבול המוחין וצמצום הדעת.

הרי לנו הפתרון,

על ידי לימוד, לימוד תורתנו הקדושה, עשיה ברוכה, ביגיעה ובהתמדה, ברצון ובכיסופים, נזכה לקיום מצוות הקמת המשכן, משכן קבוע בלב כל אחד ואחד מאתנו, לשבת ומנוחה, להרחבת הדעת דקדושה כמו שהיה לאבותינו, בימים ההם, וכך נקיים בימינו מצוות אלו בפועל.

עם דברי זה, אתייצבה בין רעי בגיל וחיל, אחלה את פני מלכי, להעלות ברכתי ברכת עני, לפני מאור עינינו וזר תפארתינו רועה הדולה ומשקינו מי באר חפרוה שרים כ"ק מרן רבינו שליט"א לעת שמחתנו בשירתנו למנוחה על שושנים.

יהי רצון מלפני אכ"ע שיזכה כ"ק מרן רבינו שליט"א לשפע ברכה באנפהא נהירין, ומשמחה זו בכללות, בבריות גופא ונהורא מעליא להנחותינו על מי מנוחות עד ביאת ינון, אכי"ר.

אשר קרך בדרך

מאמר לשבת זכור

שבת - פרשת ויקרא

והלא אף בפורים הוי קריאה במגילה (והחכמה יש אף בשבת זכור), והביאור שהמתנות לאביונים ומשלוח מנות איש לרעהו המה המה העשייה למהיית עמלק, דקליפת עמלק הוא להכניס בכל דבר ואף במעשה המצוות ומעש"ט, מרה שחורה ושיעשהו בלב רע ובעין רעה, שבחינת עמלק הוא רע לב, ולכך אנו קורים קודם לפורים שהוא קודם לעשייה שעיי"ז נמחה זכרו שאנו עושים המצוות של ימי הפורים בשמחה, ועיי"ז יהיה לנו לב נכון וישר בעת העשייה שגם לבנו יסכים שיהא בלב שלם ושמה.

פגולת קריאת הפרשה

בסגולת זה הקריאה והשבת, איתא ב'שפתי צדיק', שעל אף שאיתא ב'זוה"ק' (תצוה) שכאשר האדם בא לידי כעס מכתלקת נשמתו ממנו ר"ל, [ואף שלא ידח ממנו נדח, אך התשובה לתקן זאת צריכה יגיעה רבה], מ"מ עיי"ז קריאת הפרשה, התוה"ק מסייע לו למחות את העמלק מתוכו, היינו מידת הגאווה והכעס שבא עיי"ז קליפת עמלק.

ובספר 'תורת אבות' מובא, דסגולה מפרשה זו לפקידת עקריות, כיון שאצל רחל בתיב "ויזכור א-לוקים את רחל" (בראשית ל' כ"ב), ובשרה בתיב לשון פקידה כמ"ש "וה' פקד את שרה" (שם כ"א א'), ובפרשת זכור קורין לשון זכירה, ומפטירין "פקדתי את אשר עשה לך עמלק".

כידועים דברי ה'זוה"ק', דכל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעא תליא, וא"כ כפי שיראה השבת זכור, זאת תהיה ההכנה לימים הגדולים הבעל"ט - יומא דפוריא (והנה מה טוב ומה נעים, שזה בעידן הדוותא בצילא דמהימנותא, שהתנוצצות השמחה כבר התחילה משבוע שקודם לזה), וכדמובא בספר 'ליקוטי תורה' (טשערנאביל), שבכל שנה ושנה נולד בחינת מרדכי, שעיי"ז נתגלה אור הפנימי של העולמות, ובשבת שקודם לפורים הוא זכור ובזו מתחיל ההתנוצצות של בחינת מרדכי.

וכמו"כ דרוש דרש הרה"ק ר' יהודה ליב אייגר מלובלין בספר 'תורת אמת', דשורש מחיית עמלק שהוא הכרת הערלה הנעשה בפורים נמשך ג"כ מקדושת השבת שלפניו (- שבת זכור), דעיקר ושורש עמלק הוא היפוך השלום, כי עמלק בא ממסה ומריבה כידוע, ובשבת שהוא שלום - 'הפורס סוכת שלום', נעשה מחיית עמלק, וזה יהיה בהניח היינו הנייחא והשלום (- ש"ב"ק) בזה תמחה את זכר עמלק.

זהירות מקליפת עמלק

ומבואר בספ"ה"ק, שבחינת עמלק הוא ערבוב טוב ורע, ועבודת מחייתו הוא עיי"ז תיקון המעשים, ולידע את אשר לפניו לעשות ואת אשר יש להיזהר מלעשות, ומשו"ה כלל גדול בעבודת ה' הוא לעבוד אותו ית"ש בתמידות ללא הפסקות ומנוחות, אלא תמיד יש להתגבר ולהתעלות מעלה מעלה, עד שהגדילו לכתוב בספ"ה"ק שאפילו כאשר יחשוב האדם, הנה הוא במדריגה נעלית, ויכול להיות בטוח שכבר לבו חלל בקרבו, והכריע את הרע לטוב כצדיקים גמורים, עדיין יש לו להיזהר מאוד מאוד מאוד מקליפת עמלק, דפעמים יתעורר בלבבו מחשבות רעות וזהו העמלק שיכול חלילה להכריע את הכף ר"ל, כדאיתא בספר 'חסד לאברהם', דהגם שיצאו בני"מ ממ"ט שערי טומאה ביציאתם ממצרים, עדין היה בכוחו של עמלק ללחום נגדם, מצינו שאפילו היה בגדלות נלחם בהם, וזה "זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך **בצאתכם ממצרים**", ומסיים ואזיל, "וז"ל ומהזכירה הזאת יוכל האדם ללמוד להיות ירא אמוד ממחשבה לא טובה ח"ו, כי אע"פ שמדי מעשה יצאו אך מידי הרהור לא יצאו.

יעזור השי"ת שקריאת הפרשה, תהיה לנו לתועלת גדול, ויהיה זה הכנה ראויה לימי הפורים הבעל"ט.

בהאי שתא שנופל פר' זכור, בקריאת פרשת ויקרא, הסביר בספר 'גנזי יוסף', עפ"י דברי הש"ל"ה הק' בשם 'בעל העקידה', שהקב"ה ציוה לזכור המצוות ואח"כ לעשותם, ומשו"ה תקנו חכמים קריאת פרשת זכור קודם לפורים, וזהו שכתוב במגילה "נזכרים ונעשים", וזה אף מרומז בפרשת ויקרא שנאמר (א' ג') "זכר תמים יקריבנו", שקודם צריך שיהיה 'זכר' היינו להזכירו, ואח"כ 'יקריבנו'.

וטעם לקריאתה בשבת בכלל, מצינו ב'בת עין' (זכור) שביאר, משום שעמלק הוא בחינת כפירה וחסרון באמונה ובהשגחה העליונה, ומשו"ה נסמכה פרשת המן "יצאו מן העם ללקוט ולא מצאו" לפרשת עמלק "זיבוא עמלק", שאחר שלא האמינו בדברי ה' ובמשה עבדו ש'שבת לא יהיה בו', בא עמלק, ולכך קרינן בשבת דייקא שעיי"ז זכירתו ומחייתו בשבת יבואו להאמין בבחינת שבת כראוי.

מחיית עמלק

אחד מאופני מחיית עמלק הוא, עיי"ז שיעשה כל פעולותיו לשם שמים, וללא פניות ורצונות עצמיות, כדאיתא ב'ליקוטי מהרי"ל' בביאור הפסוק "זכור את אשר עשה לך עמלק" דהיינו קליפת עמלק הוא שעשה לך' שכל דבר שעושה יעשה לעצמו - לך, וממשיך המבאר, שאיתא בגמ' פסחים (נ' ע"ב) דאיכא סתירה שכתוב "עד שמים חסדך" ובמ"א כתוב "מעל שמים חסדך", ומיישבת הגמרא כאן בעושה לשם שמים כאן בעושה שלא לשם שמים, נמצא שהעושה שלא לשם שמים הוי רק עד שמים חסדך, ולכך כתוב "תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח", שלא ימצא ולא יזכר העבודות של מתחת השמים רק מעל השמים היינו שיעשה לשמה.

ומסיים דבריו, נמצא במה שאנו קורין פרשת זכור גורמים אנו שכשם שאנחנו זוכרים, כן יזכור השם יתברך ב"ה מה שטוב לנו שיזכור, היינו זכות אבות, ושארנו נעשה ונשמע, על דרך (ברכות ל"ב ע"ב) "ואנוכי לא אשכחך" זה מעשה סיני וכו'.

הנה, ידוע ענין התפילה, שלכל דבר וענין שצריך להיעשות, צריך להקדים התפילה קמי שכינתא, וכמו"כ צריך תפילה לקיים מצוות מחיית עמלק, כדאיתא ב'פרי צדיק' (אות י') על הא דאיתא ב'מדרש' תנחומא (ס"ז פ"ג צא) אמרו ישראל רבש"ע אין אנו יכולים בו, אמר להם הקב"ה תהיו אתם מזכירין שמו מלמטה ואני מוחק שמו מלמעלה וכו', וזה שנאמר 'לא תשכח' שע"כ"פ לא תשכח מלהתפלל להשי"ת למחות את זכר עמלק, ועיי"ז בא קריאת פרשת זכור שמבקשים מהשי"ת שימחה את זרעו של עמלק מלמעלה.

קריאתה בשבת שקודם לפורים

ואיתא בספר 'אמרי אלימלך', שעבודת האדם הוא להפריד ערבוב טוב ורע, דזהו תכלית בריאת העולם לברר הטוב מהרע, וזהו "זכור את יום השבת" (שמות כ' ח'), דשבת נאמר בו קודש, דשבת נתגלה בחינת קודש בחינת חכמה בחינת מחשבה, וקליפת עמלק היה להפריד המחשבה מהם ועיי"ז יתערב הטוב ברע ח"ו, ולכן כשמקיימים השבת אזי נעשה מחיית עמלק, ומשו"ה קרינן דייקא בשבת קודם לפורים, לפי שבפורים נתגלה ראשית ה'מחשבה' שהבריא נבראה, שהוא בשביל ישראל ובשביל התורה שנקראה ראשית, ואז נעשה מחיית עמלק.

עוד טעם איתא בספר 'בית יעקב' (אלכסנדר, ד' פרשיות), עפ"י ביאור דברי הגמ' (מגילה ל' ע"א) שמקדימים זכירה לעשייה, ולכך קרינן זכור מקמי דאתיא ימי הפורים, ולכא"ו מה שייך עשייה בפורים יותר מזכור

צדיקים ילכו בה

מאמרים יקרים לימי חודש אדר מספה"ק מלוקטים

מאמר ליום הפורים

קריאת המגילה

בעבודת קריאת המגילה כי רבה ונשגבה הוא מאוד, איתא בספר 'היכל הברכה' (קאמרינא, הדקמה שניה לפ" כהם אופיר), דאע"פ שאין נזכר במגילה שמו יתברך בפירוש, מ"מ יש הרבה שמות הוי"ת ברמז וסודות מופלאים פלאי פלאים, בהסתתר ובהעלם שם מנהיג המלך וטבעתו, והכל רואין כי מעשה ה' המה, וצריך להמשיך בקריאת המגילה את הארות שם ה' בתוך הקריאה.

וב'עירות דבש' (ה"א דרוש ג) כתב, וזל"ק, שמענו נא נבוני עם וחכמים אשר בחר ה' בנו מכל עם, אל נא תהיה קריאת המגילה בעיניכם כדורש ספר הזכרונות וספר קורת אבותינו בכל התלאות אשר מצאם, אשר אין בו אלא הגדת המעשה וסיפור דברים, וכי בשביל זה היה אזהרה לקרותה פעמים, ותהלה לא-לוקינו כולנו יודעים המעשה ההוא, עד אשר קמו הנערים ויצחקו לעשות כמתכונתם זה בכה וזה בכה, אמנם רב מהתועלת נמשך ממנו, מלבד סודות רבים שיש בו, והפליגו בעלי חן וסוד לדבר בזה המגילה, ולחכי נקראת מגילת אסתר שיש בו סתרים וסתרי מעשה בראשית למאוד, וגם יש בו לבוש למוסר בענין ישראל ושטן, כאשר לפנים ... ואזניכם שמעו מה גדלו ומה עמקו דברי המגילה ההוא, אף גם יש ללמוד ממנה דברים רבים למוסר והנהגת אדם אשר יעשה והי' בהם.

וכן עיין בלש"ק של הספר 'יסוד יוסף' (פרק פ"ג), צריך אתה לדעת כי יש עולם חדש למעלה עולם קדוש ונורא מאד, ואינו מתגלה לחוץ מחמת שהוא נורא מאד, כי אם פעם אחת בשנה מתחיל להתגלות בשעת קריאת המגילה ומזה העולם היה שורש נשמתו של מרדכי הצדיק, וצריכים אנו תהילה לעורר רחמים שיתגלה האור הגדול הקדוש זה לחוץ, שיפיע ויאיר על רישיהו דעמא קדישא ישראל המתאספים בביהמ"ד בלב טהור בלב של כוונה, וזהו כוונת הברכה שמברכים בא"י אמ"ה אקב"ו על 'מקרא מגילה', פ' שצוינו השי"ת ב"ה לעורר הכוונה להוציא אותה ארה גדולה לחוץ, וזה על מקרא מגילה פ' לקרותו ולהוציא לחוץ שיתגלה, וע"ז יענה הקהל אמן בכוונה גדולה, ומאוד מאוד צריכין לעורר את הקורא את המגילה בשעה שמברך בציבור על מקרא מגילה, כשאומר על מקרא מגילה ילבש חרדה ואימה גדולה, וגם על הציבור כשמעו מפי המברך שאומר על מקרא מגילה יפול חרדה ואימה והכנעה ומורא כי איום ונורא הוא מאד, וכל אחד יכווין שעכשיו מתגלה זה האור לחוץ כדי להאיר על ישראל, ויכווין כ"א לעשות עצמו כלי מוכן לקבל מהאור הגדול הזה ניצוץ קדוש של טהרה וקדושה וענוה ויראה וחכמה ובינה ודעת, ולב כל הקהל יהיה לב טהור, כולם כאחד לבקש בהגיון ליבם שיאיר העולם הנורא הזה על ישראל באור של רחמים וחיים וחסד, שלא יבוא שום בר ישראל לשום מכשול בעולם, ושימחה השי"ת ב"ה רחמיו עלינו להוציאנו מאפילה לאורה, וע"כ מרבים בנרות שתהיה אור בביהמ"ד מרובה על כל גדותיו, והכל לרמז על אור הגדול הזה, ועליו נאמר ליהודים היתה אורה, ובודאי כל הירא וחרד לדבר ה' ירא ויחרד מאוד בשמעו תיבות על מקרא מגילה שיוצאין מפי הש"ץ, וארכבותיו דא לדא נקשן מרוב פחד ה' ומהדר גאוונו עכל"ק.

וכתב הרה"ק ה'תפארת שלמה זיע"א, דכל ספר המגילה הזאת הוא רומז על ענינים גבוהים ורמים כמבואר בזה"ק ובשאר ספרים.

וב'קדושת לוי' בקדושות (תנוכה, קדושה שניה) כתב, שע"י מעשינו הטובים מתעורר התעוררות העלונים, וע"י הדיבור של עמו בני ישראל מתעוררין אותן אותיות שנתעוררו אז בזמן הנס, כי כל מה שהאדם מוציא מפיו הוא ממשך לעולמות העליונים ולעולמות התחתונים אותן האותיות וכו', וכן בקריאת המגילה מעוררין האותיות החסדים ונקשר באלו הדיבורים, כמו שבארנו במ"א דדיבור לשון מנהיג.

ובקדושה ראשונה לימי הפורים כתב, דעל ידי קריאת מגילה מאיר עלינו ההארה לקבל עול תורה ומצוות, ולכן חיוב קריאת המגילה גדולה עד למאוד, שמקבלים ע"י קריאתה עול תורה ומצוות.

רבינו שליט"א דרש פעם בענין עבודת המגילה (גליון פ"ה) וזה הלשון המובא שם, ועוד ראיתי לנחוץ לעורר אודות עבודת קריאת המגילה, יש לעמוד על כך בלי שום פשרה ... וידוע עבודת קריאת המגילה אצל אבותה"ק, שסיפר אאמו"ר זי"ע שאאזמו"ר הרזא דשבת זי"ע קרא את המגילה במשל שעתיים וחצי ... ובכך קריאת המגילה היא מהעבודות הגדולות אוד, וצריך כאו"א להתאמץ לשמוע לכה"פ על הטע"פ את קריאת המגילה מפה קדשו של אאמו"ר זי"ע ודבר זה הוא מחובת כאו"א כשם שחייב לשמוע קריאת המגילה לצאת ידי חובת מצות יום הפורים, כן חייב לשמוע מע"ג הטע"פ את קריאת המגילה כמו שיצא מפ"ק, וצריך להיות דוקא באופן שיצייר לעצמו כאילו בעל השמועה עומד כנגדו, בשימת לב מה היה דעתו וכוונתו הקדושה בהטעמת מילה ופסוק מסויים זה וזה.

מתנות לאביזנים

איתא ב'שמחה משה' (עסיס רמני, אסתר א' ט"ז) טעם לנתינת מתנות לאביזנים בימי הפורים, י"ל דטענת המן היה נגד המלך האמיתי, דאינו יכול למחול על כבודו משום שמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, אך בבן המלך הסבא נותנת דכבוד האב חופף על הבן וראוי למחול משום דבן מלך הוא, וכתב במ"א פ"י על מאמרם (ברכות ו' ע"ב) אגרא דתעניתא צדקתא, כי מהצדקה מוכח שהם בנים [והיינו לסתור טענת המן שאין כבודו מחול נותנים צדקה לומר שאנו בנים למקום ועי"כ שייך מחילה שפיר].

והביאור דדוקא ביום זה הוי ממצות היום ממש עד שאמרו כל הפושט יד נותנים לו, ביאר ה'אמרי נועם' (ח"ב צו וזכור ולפורים) משום, דיען שביום הזה בא השפע ברבוי יתירה מבחינת גבוה מאד, ויש להספיק השפע לכ"א בלי צמצום, ע"כ אמרו שיתנו אף לכאו"א כלי צמצום.

ובמעלת צדקה זו שמקרבת את הגאולה איתא בספה"ק 'תפארת שלמה', בביאור הפסוק 'ולקחת את כסף הכיפורים מאת בני ישראל וכו' והיה לכם לזיכרון לפני ה' (שמות ל' ט"ז) דנראה לרמז בזה גודל מעלת ימי הפורים האלו בנתינת צדקה, אשר בכל דור ודור הם נזכרים ונעשים במתנות לאביזנים, וזה פ"י ולקחת את כסף הכיפורים נרמז בו תיבת פורים, זה יהיה לכם לזיכרון תמיד לעורר רחמים וחסדים, כידוע גודל מעלת מצוות צדקה כמו שכתוב (ישעי' א' כ"ז) "ציון במשפט תיפדה ושביה בצדקה", כן נזכה לקרב לנו הגאולה ב"ב.

עוד איתא ב'אמרי נועם' (שם) דע"י מצוות משלוח מנות ומתנות לאביזנים מבטלים תתק"ג מיני חולאים.

משלוח מנות

הנה בטעם חובת משלוח מנות ומטרתה, יש ב' ביאורים באחרונים, א. משום להרבות באהבה ורעות (פ"ח), ב. משום שלכל אחד ואחד מבני ישראל יהיה מה לאכול ולשתות ועי"ז כאו"א יוכל לקיים מצות היום של משתה ושמחה (מנות הלוי).

ובספר 'עטרת ישועה' כתב, שנתייחד מצוות משלוח מנות, לבקש מאת שוכן שחקים מאוצר מתנת חינם.

איתא ב'קדושת לוי' (קדושה שלישייה) דעל האדם להתלהב ביותר במצוות משלוח מנות, בראותו שאיש הישראלי יש לו כח לבטל גזירות הבורא ית', ואם יחשוב אדם שמעשה ידיו עושין כ"כ פעולה למעלה, אזי יתלהב לעבודתו ולעשות הכל נח"ר ליוצרנו ולא לשום פניה אחרת.

עוד איתא ב'אמרי נועם' (פ' צו ולפורים) דמנות ר"ת 'ו'הצלת נ'פשי מ'שאול ת'חתידי' (תהילים פ"ו י"ג).